

VOORMALIGE NEDERLANDS HERVORMDE KERK WORDT NU VERBOUWD

De Verlosserkerk, een kerk als een schip

In Bussum-Zuid stonden sinds de jaren vijftig van de vorige eeuw drie kerken. Dat waren de rooms-katholieke St.-Jozef kerk aan de Laarderweg, de gereformeerde Zuiderkerk aan de Ceintuurbaan en de hervormde Verlosserkerk op de hoek van de Lorentzweg en de Ceintuurbaan. Door de ontkerkelijking werden op den duur al deze kerken overbodig.

De Zuiderkerk is in 2003 gesloopt om plaats te maken voor een appartementengebouw. De St.-Jozef kerk werd in 2018 overgenomen door de Koptische Kerk en heet tegenwoordig Heilige Maria en Sint Verina Kerk. De Verlosserkerk was nog tot en met 2019 in gebruik en krijgt nu een andere bestemming. Hieronder volgt de geschiedenis.

Nederlands hervormde kerk

Toen de nieuwbouwwijk Bussum-Zuid in het begin van de jaren vijftig steeds meer gestalte kreeg, was er voor de bewoners behoefte aan een nieuwe Nederlands hervormde kerk. Al aan de eind van de jaren veertig had de Hervormde Gemeente Bussum daarvoor een stuk grond gekocht op de Bussumer Eng. Dominee J.A.G. van Zanten kreeg de opdracht een kerk te realiseren. Het ontwerp Van Zanten liet de kerk ontwerpen door het Bussumse architectenbureau Nielsen, Spruit en Van der Kuilen. Voor het architectenbureau was dit een aantrekkelijke opdracht, want de nieuwe kerk zou veel publiciteit kunnen opleveren.

Ze ontwierpen een ovale kerk zonder kerktoren. Om de kosten te drukken zou de kerk met eenvoudige rode bakstenen worden ge-

■ De westgevel van de kerk. FOTO: AUTEUR

bouwd en zouden de binnenmuren niet worden gepleisterd. Bij de entree werd haaks op het gebouw een klokkentoren getekend, waarin een grote luiddklok met een gewicht van 440 kg zou komen. Er werden ook twee nissen voor kleinere klokken getekend, die wel zijn gerealiseerd, maar die nooit zijn gebruikt. Naast de kerk werd een eraan verbonden ontmoetingscentrum getekend. Hierin zou ruimte komen voor kerkelijke bijeenkomsten, maar ook voor toneelvoorstellingen op kleine schaal of andere bijeenkomsten. Dit ontmoetingscentrum kreeg de toepasselijke naam 't Trefpunt. Achter de kerk werd aan de Koekoeklaan een losstaande woning geprojecteerd voor de dominee.

De bouw

De Verlosserkerk was in 1956 een van de eerste bouwwerken in de Oostereng. De ovale kerkzaal werd voorzien van een koperen dak, dat inmiddels groen is geworden als gevolg van oxidatie. Tijdens het bouwen van de kerkzaal konden leden van de kerkgemeenschap voor het symbolische bedrag van 1 gulden zelf een steen in metselen. Het resultaat is nog te zien in de meest zuidelijke muur, waar de avondmaalstafel

De kerk kreeg in 2015 de status van gemeentelijk monument

voor stond. De kerkzaal kreeg 540 zitplaatsen, inclusief de banken op de galerij. Voor de liturgische diensten kwam aan de zuidkant van de kerk een verhoging, met een doopvont en een groot kruis aan de muur. Op het orgelplatform kwam pas in 1964 een orgel, gebouwd door Bernard Pels en Zoon uit Alkmaar.

De naam

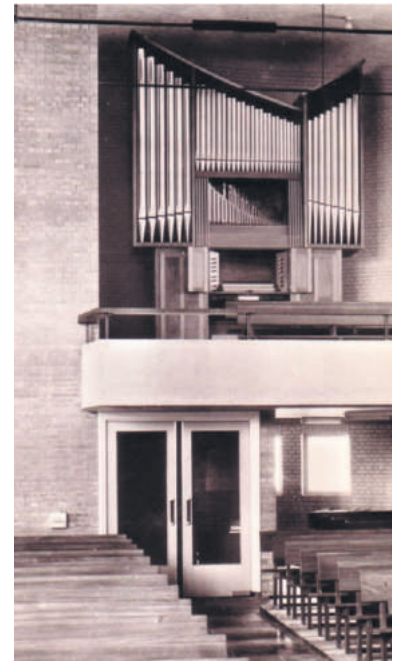
Bij de entree is een natuurstenen plaquette aangebracht, met daarop de volgende tekst: 'Verlosserkerk, "want hij heeft omgezien naar zijn volk en heeft verlossing gebracht"' (Lucas 1:68) In de volksmond kreeg de kerk de naam Scheepjeskerk of het Schip, aangezien hij van buiten gezien de vorm van een schip heeft, met het dek olopend naar de uiteinden toe.

De Protestantse Gemeente Bussum

In 2000 vormden de Hervormde Gemeente Bussum en de Gerefor-

meerde Kerk van Bussum in het kader van bovengenoemd proces een federatie. De oudste hervormde kerk, de Vredekerk aan de Huizerweg, en de jongste gereformeerde kerk, de Zuiderkerk, werden gesloten. In 2008 fuseerden verenigden beide waarbij de nieuwe naam Protestantse Gemeente Bussum luidde.

Al in 2009 werd erover gedacht de Verlosserkerk en het naastliggende wijkcentrum een andere bestemming te geven. De kerk en het wijkcentrum kregen in 2015 de status van gemeentelijk monument als fraai voorbeeld van naoorlogse wederopbouwarchitectuur. De Verlosserkerk bleef in gebruik tot en met eind 2019. Vanwege de verdere daling van het aantal kerkgangers werd uiteindelijk besloten om ook deze kerk te verkopen. De Protestantse Gemeente Bussum heeft momenteel nog twee kerken in gebruik: de Wilhelminakerk en de Spiegelkerk. In 2022 is de kerk na een langdurig verkoopproces en na overleg met de gemeente Gooise Meren en omwonenden verkocht.

■ Het orgel uit 1964.

FOTO: WISGERHOF OP RELIWIKI

De huidige status

Op dit moment zijn er plannen om met behoud van de uiterlijke kenmerken van de kerk in het gebouw een gezondheidscentrum te vestigen. Het naastgelegen Trefpunt wordt waarschijnlijk afgebroken om plaats te maken voor nieuwbouw. De monumentale waarde hiervan is geringer dan die van de Verlosserkerk. De oorspronkelijke woning voor de dominee aan de Koekoeklaan is op nieuwjaarsdag 2023 afgebrand. Op deze plek zal in de toekomst waarschijnlijk een appartementengebouw komen.

Bronnen: Marjanne Statema & Mascha van Damme (het Oversticht), Verlosserkerk Bussum, Bouwhistorische Verkenning waardestelling & transformatieadvies (2021); Gemeente Gooise Meren, Ambitiedocument; Verlosserkerk te Bussum (2021); Evert Mathies, Kerkenpad door Bussum, een forensendorp onderweg, Gooibergpers, Bussum 2001; Herdenkingsboekje 25 jaar Verlosserkerk (1982)

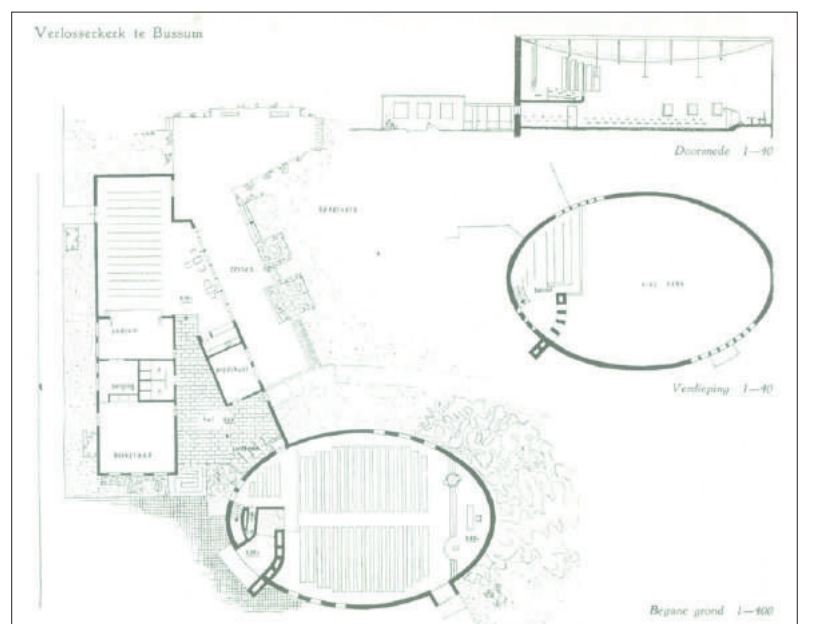
Martijn Schapink

■ De plaquette met het Bijbelcitaat. FOTO: AUTEUR

■ Glas-in-loodraam in de westgevel. FOTO: AUTEUR

■ De plattegrond.